

Айдос ЖАҚЫПБЕК,
«Талдықорған қаласының
тұрғын үй қатынастары бөлімі»
мемлекеттік мекемесінің
басшысы:

**«ТҰРҒЫН ҮЙ
КЕЗЕГІНДЕ
ТҰРҒАНДАРДЫҢ
ҚҰҚЫҒЫ ТЕҢ»**

5-бет

**САЛЫҚ
ДАУЛАРЫНДА
МЕДИАЦИЯНЫ
ҚОЛДАНУ
ТИМДІ**

6-бет

**«ҚОРҚАҚТЫҢ»
АЖАЛЫ**

8-бет

ЗАҢ

✉ zangazet@mail.ru

№96 (3627) 22 желтоқсан 2023

газеті

ZANMEDIA.KZ

Қоғамдық-саяси, құқықтық газет

ОРАЙЫ КЕЛГЕН ӨҢГІМЕ

Досмұхамет НҰР-АХМЕТ,
қоғам қайраткері:

«ИДЕОЛОГИЯ ЖОҚ ЖЕРДЕ САЯСИ ЫҚПАЛ ДА ЖОҚ»

– Азаматтық қоғамның белсенділігін саяси партиялардың жұмысымен өлшеуге бола ма?
– Болмайды. Себебі, бүкіл дене-бітіміңіздің белсенділігін он екі мүшеңіздің бір-ақ бөлігімен, мысалы, саусағыңыздың белсенділігімен ғана қалай өлшейсіз? Сондықтан, азаматтық қоғамның белсенділігі – жай «Тұрғыннан» «Азамат» дәрежесіне дейін көтеріле алған және сол арқылы «Азаматтық қоғамды» құрып жатқан барлық жандардың саны мен санасы арқылы өлшенеді.

– Қазақстанда 2022 жылға дейін 7 жыл бойы бірде-бір саяси партия тіркелген жоқ. Парламент сайлауы қарсаңында бір емес, екі бірдей жаңа партияның өмірге келуін Президент қызметімен байланыстыру қаншалықты әділетті?

– Егер әділеттілік тұрғысынан қарар болсақ, саяси партиялардың «саяси өмірге келуі», әлде «комада жатуы» немесе «саяси өмірден өтуі», тіпті Президент өзінің халыққа жасайтын қызметінің дәрежесі де – жоғарыда айтылған Азаматтық қоғамның бар-жоғына, болған кезде, қандай дәрежеде екеніне тікелей байланысты. «Жыламаған балаға емшек бермейді» – дейді ғой халқымыз... Ұмытпасам, сол «Парламент сайлауының» өзі де болмай тұрып, бір жылаған дауыс естілген сияқты болып еді...

– Дамыған елдерде атқарушы және заң шығарушы билік органдарының кейбір шешімдері мен қабылдаған заңнамалық құжаттарына азаматтық қоғам өкілдері өз қарсылығын білдіріп, түрлі шерулер ұйымдастырып жатады. Біздегі ахуалға қандай баға бересіз?

– Егер адам ағзасының бір жерінде күрделі мәселе шықса, сол жер ауырып, миға хабар береді емес пе? Қоғам да адам ағзасы сияқты, тірі организм болғандықтан, азаматтық қоғам өкілдері, бұл шерулер арқылы өздерінің иығы мен мойнындағы «ең жоғарғы» органдарына «қоғамға ауру (қатер) келді» деген хабар жолдайды.

(Соңы 3-бетте)

(Соңы 4-бетте)

БҮГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК – МЕМЛЕКЕТ ДАМУЫНА СЕРПІН БЕРЕТІН МАҢЫЗДЫ САЛА

Әділет министрлігіне жүктелген бағыттың бірі зияткерлік меншік құқығын сақтау және қорғаумен байланысты. Зияткерлік меншік мемлекеттің экономикалық дамуына серпін беретін маңызды сала. Содан болар Мемлекет басшысы «Әділ Қазақстанның экономикалық бағыты» атты жолдауында жасанды интеллект технологияларын қолдану мәселесіне ерекше назар аударды. Ал креативті экономиканы ілгерілету, зияткерлік меншікті құқықтық тәсілдермен қорғау арнайы заңсыз жүзеге аспайды.

(Соңы 3-бетте)

(Соңы 4-бетте)

ПӘРМЕН

ДЕКЛАРАЦИЯНЫ УАҚЫТЫНДА ТАПСЫРМАҒАНДАР АЙЫПШҰЛ ТӨЛЕЙДІ

Салықты сауатты жинау қай елде де маңызды. Тәуекелі жоғары бастамаларды бастап жатқан біздер үшін осы істе тиянақтылық керек. Бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығаратын тұста көлеңкеде шекесі шылқып, май шелпекке бөгіп жатқан тұлғаларды ел өміріне қосу бүгінгі міндет.

Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, көлеңкелі экономиканың көлемін азайту бағытында халықтың кірісі мен мүлкіне қатысты жалпыға бірдей декларация жариялау өз жемісін беріп жатыр. Жалпыға бірдей декларациялауға көшу көлеңкелі экономика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі құралы.

Естеріңізде болса, Салық кодексінің 45-1-бабының негізінде Қазақстанда жалпыға бірдей декларациялаудың 4 кезеңі енгізілді. Биыл, міне, жоспар бойынша 3-кезеңге аяқ баспақпыз. III кезең – 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталады. Алдағы жылдан бастап заңды тұлғалардың басшылары, құрылтай-

шылары (қатысушылары) және олардың жұбайлары, жеке кәсіпкерлер мен олардың жұбайлары декларация тапсыруды бастайды. Бұл ретте Мемлекеттік кірістер комитетінің өкілі қазақстандықтарға декларацияға қалай дайындалу керектігі жайлы айтып өтті.

«Декларацияға есепті толтырмас бұрын 31 желтоқсанға дейін тиісті құжаттарды дайындау керек. Сіздің мүлкіңіздің тіркеу деректерін тексеріп, 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оны бағалау қажет. Сондай-ақ несиелік шарттарды куәландыру маңызды. Нотариустармен кеңесе отырып 34,5 млн теңгеден (10 мың АЕК) асатын қаражатты

банк шоттарына орналастыру керек», – деді Нұржан Қуандықов.

Азаматтар Қазақстандағы активтер мен міндеттемелердің бар-жоғын арнайы веб-сайттардан тексере алады. Декларацияны e-Salyq Azamat мобильді қосымшасы, «Салық төлеуші шоты», «Электрондық үкімет», екінші деңгейлі банктердің мобильді қосымшалары арқылы ұсынуға болады. Құжат тапсырудың соңғы уақыты – 2024 жылдың 15 қыркүйегі. Сол уақытқа дейін қағаз және электронды түрде декларацияны тұрғылықты жеріңіз бойынша тапсырасыз.

Декларацияны уақытында тапсырмаған жағдайда айыппұл салынатынын ескеру керек. Егер жеке тұлға декларация ұсынбаған болса, бірінші рет ескерту беріледі. Егер бұл заң бұзушылық бір жыл ішінде қайталанса, 15 АЕК (51,7 мың теңге) көлемінде айыппұл салынады. Декларацияда толық емес немесе жалған

мәліметтерді жыл ішінде алғаш рет ұсынғаны үшін тек ескерту жасалады, ал қайталап бұзғаны үшін 3 АЕК (10,3 мың теңге) көлемінде айыппұл салынады. Алғаш рет салық салу объектілерін жасырғаны үшін – төленбеген салық сомасының 200% мөлшерінде айыппұл салынады. Егер бір жыл ішінде дәл осындай бұзушылық қайталанса, бұл көрсеткіш 300%-ға дейін артады. Бұл кірістер комитеті өкілінің мәлімдемесі. Сонымен қатар, Қуандықов декларацияны мүлкті жария ету ретінде қарастыруға болмайтынын атап өтті. «Кіріс декларациясын тапсырғандардың барлығы 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Қазақстандағы, шетелдегі бар мүлкін толық көрсетеді. Егер актив құнды болса, онда бағалау жүргізіп, барлық құжаттарды ретке келтіру керек.

(Соңы 3-бетте)

